

Indledning

Af John T. Lauridsen

Historisk Samfund fejrede sit 75 års jubilæum i 1974 med en forelæsningsrække om nogle fremtrædende danske historikere. Forelæsningsrækken udkom under titlen *Linier i dansk historieforskning efter 1890*. Historisk Samfund ønskede på tilsvarende vis at fejre sit 100 års jubilæum. Da valget af tema skulle findes, faldt det naturligt at vende fokus ud mod det omgivende samfund, hvor det i 1974 havde været det faghistoriske miljø selv. Derfor blev temaet Historien i samfundet.

Det var imidlertid kun den ene grund hertil. Den anden og væsentligste var, at historien er kommet til at fylde mere og mere i samfundet, de trykte og elektroniske massemedier beskæftiger sig med den nære og fjernere fortid som aldrig før, laver research og dokumentarudsendelser om kendte personer og begivenheder; TV-serier produceres om alt fra Holocaust til hyggen i en dansk provinsby (Mata-dor) med større eller mindre krav om at være udtryk for den historiske realitet; politikere kaster om sig med historiske argumenter i den offentlige debat, som skulle det give deres ord større vægt. Snart er det "udansk", når der rettes et attentat mod amts-politikere i Ribe Amt, snart er det "na-

zistisk", når danske eller europæiske politikere giver udtryk for dette eller hint.

Historien fylder som aldrig før – og historikerne og historiefaget er samtidig en mindre parthaver deri end for en generation eller to siden. Historiefagets udøvere lever relativt isolerede i deres egne miljøer, mens historien hastigt produceres og konsumeres i offentligheden. I den store offentlighed er det journalisterne, der – alene -skriver historien. Der er en kløft her, som synes at blive større og større. Unge journalister "opdager" historien, det vil måske i reglen sige, at de første gang selv stifter bekendtskab med den, og det er blevet et tilstrækkeligt kriterium for overskrifter i aviser, artikelsier og nyhedsudendelser. "Genopdagelsen" af sider af besættelsestidens historie er på det seneste det bedste eksempel herpå.

Historisk Samfund har på den baggrund set et formål i at bringe meningsdannere og deltagere i den almene, offentlige debat sammen med fremtrædende faghistorikere til en diskussion af, hvordan samfundet i vore dage bruger historien, og hvordan omvendt faghistorikerne forholder sig til samfundet. Dog skulle det ikke være en dagsaktuel debat om f. eks. histori-

ens plads i uddannelsessystemet eller endnu en diskussion om historiefremstilling versus historieforskning. I stedet skulle der gives mulighed for en mere udfordrende og selvansagende drøftelse af, hvilken rolle historien i det hele taget har i vore dages samfund. Om det er lykkedes, er det op til læseren af de følgende bidrag selv at afgøre. Dog er det givet, at det sidste ord ikke er sagt eller skrevet i den sag.

De følgende artikler er blevet til som bidrag til det seminar, som Historisk Samfund afholdt som et heldagsarrangement på Det Kongelige Biblio-

tek den 13. november 1999. Forfatterne har efterfølgende haft lejlighed til at redigere dem. Bidragene bringes i den rækkefølge, hvori de blev forelagt på seminaret.

Da Historisk Samfunds væsentligste funktion er at afholde foredragsvirksomhed, er det fundet formålstjenligt tillige at bringe en oversigt over de afholdte foredrag siden 75 års jubilæet. Den bringes sidst i publikationen og knytter sig til den oversigt over de foregående 75 års foredragsvirksomhed, som er publiceret i *Linier i Dansk historieforskning efter 1890*.